

University of Groningen

A bed of ochre

Jelsma, Johan

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2000

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Jelsma, J. (2000). A bed of ochre: mortuary practices and social structure of a maritime archaic Indian society at Port au Choix, Newfoundland s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Summary in Dutch

Een Bed van Oker. Grafgebruik en Sociale Structuur van een Indiaanse Samenleving te Port au Choix, Newfoundland, Canada (4220-4000 BP).

Grafvelden zijn de belangrijkste informatiebron van het leven van de prehistorische mens. Verschillen in begravingwijzen kunnen iets zeggen over sociale verschillen in een prehistorische maatschappij. De studie van menselijke botresten kan informatie geven over het geslacht, de leeftijd, trauma, genetische verwantschappen en dieet.

In dit onderzoek staat het \pm 4500 jaar oude Indiaanse grafveld van Port au Choix-3 locus II centraal. Deze vindplaats, opgegraven in 1967/68, werd toegeschreven aan de *Maritime Archaic* cultuur (Tuck 1976). Te Port au Choix-3 locus II werden 93 goed geconserveerde skeletten ontdekt die waren verdeeld over drie ruimtelijk gescheiden clusters. De graven bevatten grote hoeveelheden gereedschappen, sieraden en andere bijgiften van, onder andere, steen, bot en gewei. De individuen waren bijna allen rijkelijk bedeed met rode oker.

Het doel van het onderzoek was het reconstrueren van de sociale structuur van de prehistorische *Maritime Archaic* maatschappij van Port au Choix-3 locus II. Dit is gebeurd door middel van een analyse van de archeologische en fysisch anthropologische gegevens verzameld door Tuck (1970, 1971, 1976), Tuck *et al.* (*n.d.*) en Anderson (1976, *n.d.*), in combinatie met de resultaten van onze studies naar niet-metrische en metrische kenmerken van skeletten en tanden, stabiele isotopen, ^{14}C en DNA.

Een van de onderzoeksvragen was of de drie clusters de begraafplaatsen van drie verschillende biologische en/of chronologische, danwel statusgroepen vertegenwoordigen.

De goede conservering van de skeletten maakte het mogelijk om DNA-analyse op dit materiaal uit te voeren. In totaal mochten 64 individuen worden bemonsterd, bij 26 daarvan werd DNA aangetroffen en geanalyseerd. Dit is gebeurd in samenwerking met onderzoekers van de universiteit van Oxford. Met behulp van DNA-analyse is het gelukt om van een aantal individuen het geslacht te bepalen (waarbij in sommige gevallen de resultaten afwijken van die van de traditionele morfologische methoden). In combinatie met andere fysisch anthropologische technieken werd met behulp van DNA-onderzoek vastgesteld dat de drie begravingclusters geen aparte biologische groepen vormden.

De skeletten van 29 volwassen individuen werden tevens onderzocht op de verhoudingen van de stabiele isotopen $^{12}\text{C}/^{13}\text{C}$ en $^{14}\text{N}/^{15}\text{N}$. Met behulp van deze analyse was het mogelijk om algemene uitspraken over het dieet van de overledenen te doen.

In samenhang met bovengenoemde onderzoeken werden analyses van de archeologische grafvariabelen uitgevoerd. Deze variabelen kunnen worden onderverdeeld in de groepen: plaats in het grafveld (1), constructie van het graf (2), behandeling en positie van het lichaam (3) en grafgiften (4).

Er werd onderzocht in hoeverre deze variabelen samenhangen met geslacht, leeftijd en begravingscluster. Vervolgens werden de relaties tussen de archeologische, fysisch-anthropologische en (bio) chemische variabelen statistisch onderzocht.

Uit de analyses is onder andere gebleken dat tussen de individuen van twee van de drie clusters significante verschillen in dieet bestonden. Ook zijn er tussen de clusters significante verschillen gevonden met betrekking tot de energie-investering die met de begravingen gepaard ging. Voorts zijn er in één van de drie clusters significant meer mannen aangetroffen dan op grond van een biologische 50/50 verdeling verwacht zou mogen worden. Dit wijst erop dat mannen en vrouwen geen gelijke toegang tot deze begravingsclusters hadden.

De ontdekte patronen in het grafgebruik werden vergeleken met etnografische gegevens. Deze gegevens hebben voornamelijk betrekking op met 'Port au Choix' vergelijkbare Indiaanse Algonquian maatschappijen. Geconcludeerd werd dat de drie clusters de begraafplaatsen zijn van drie verschillende statusgroepen in de 'Port au Choix' maatschappij. In één van de drie clusters (cluster B) werden waarschijnlijk jonge, relatief onervaren, jagers begraven. Hun dieet werd voor een groot deel gevormd door, makkelijk te bejagen, zeehonden en ander uit de zee afkomstig voedsel. In het tweede cluster (C) vinden we de mannen met de meeste ervaring in de jacht. Hier werd de grootste variabiliteit in dieet aangetroffen. Deze jagers waren in staat alle diersoorten succesvol te bejagen, en hadden daarom de hoogste status in deze maatschappij. De energie-investering in de graven van dit cluster is het grootst. In het derde cluster (A) werden de oudere, of wellicht door andere oorzaken minder capabele, jagers begraven. Ook was in dit cluster de geslachtsverhouding in evenwicht, terwijl in de andere twee clusters veel meer mannen dan vrouwen waren begraven. Het voedselpatroon van deze mensen was voor een groot deel gebaseerd op visvangst. Deze vis werd hoogstwaarschijnlijk in de nabijheid van de nederzetting gevangen.

Behalve enkele aspecten van de voedsleconomie en sociale structuur, konden ook enige religieuze elementen van deze prehistorisch Indiaanse maatschappij worden gereconstrueerd.